

Barica in Pavla (prikričita) Oče, oče!
(Napol jokaje:) Ta baron, ta grdoba!

Barica. (se oklene očeta) Hotel me je
stisniti za vrat, ta nesrečnež!

Pavla. Res, res, jaz sem videla!

Barica. Kaj ne da, očka, da me ta baron
nikdar ne dobi! Da sem jaz . . . Da sem
jaz . . . (Objema očeta.)

Razbornik (se ji odteza.) Ne bodi no
tako otročja! Baron je pa res čisto neumen.

Krščenica (pride.) Prosim, pojdite hitro
domov! Iz Ribnice je prišel Anton Cesar s
svojim sinom.

Razbornik (Barici.) Tvoj prihodnji mož
je Peter, sin Cesarjev. Pojdimo!

Zavesa pade.

(Dalje)

EURICIUS:

SVETI KUM.

1.

Kako te ljubim, stari, sveti Kum,
ti zvesta priča mojih mladih dni!
Kot pravljica iz davnih, lepih let,
ki pravil jo je na zapečku ded,
spomin na tebe v prsih mi zveni.

V tujini daljni na življenja poti
se često me po tebi žalost loti.

O, često spomnim sivih se vrhov,
kjer se nebo dotika grešnih tal,
kjer si me vzgojil stari, sveti Kum,
v naročju svojem, sredi širnih šum,
pod vinsko trto v vznožju belih skal.

In v mladih dneh na posvečeni gori
so vzkllili v prsih meni sveti vzori.

Ti naše si preteklosti pomnik. —
Stoletja boli svojih zreš sinov;
sočutno gledaš z jasnih visočin,
kako trpi in mre tvoj verni sin . . .

Ti grobni kip sred naših si grobov,
in naših dedov žalost in trpljenje,
sta v tvoje trdo vrezana kamenje.

Ti naše dedne zemlje zvest čuvaj
iskreno ljubiš moj nesrečni rod;
pritiskaš vnuke svoje na srce,
jim lajšaš bol, otiraš jim solzé
in upe vlivaš, braniš nas nezgod,
pripoveduješ nam v skrivnostnih glasih
o prešlih tožnih in bodočih časih!

Kot prerok zdiš se mi prihodnosti,
ko v svoji bajki nam oznanjaš dan,
ki v njem zbudi iz snà se kralj Matjaž,
da pride rešit bedni narod naš . . .
Ah, takrat svobodna bo naša plan,
in v tvojem templju ob slovesnem dnevi
zveneli bodo naši slavospevi . . .

Kako te ljubim, stari sveti Kum,
ti zvesta priča mojih mladih dni!
Kot pravljica iz davnih lepih let,
ki pravil jo je na zapečku ded,
spomin na tebe v prsih mi zveni.
V tujini daljni na življenja poti
se često me po tebi žalost loti.

EURICIUS:

SVETI KUM.

Pod svetim Kumom — pravi narod moj,
počiva kralj Matjaž in njegov voj,
počiva mirno mnogo dobrih let,
nad njim preraja ljudstvo se in svet.

A vedno slabše vse je vrh zemlje,
in vedno bolj se nam množi gorje,
in beda naša raste dan na dan,
in vedno bolj zatiran je Slovan.
Doklej bo trpel še tvoj verni rod,
kdaj se usmilil bodeš ga, Gospod! —

„Ko božja zemlja polna bo krivic
in svet pod vlado črnobelih ptic,
ko vseh dovolj zasekanih bō ran,
takrat rešitve se približa dan . . .
Iz spanja vstal bo dobri kralj Matjaž
ž njim dvignil bode ves se narod naš,
junak potegnil bo svoj stari meč,
za staro pravdo, narod svoj braneč . . .
MA SVETI SVETI — naš slovenski knez,
MA SVETI VERI — naša moč in vez,

2.

MA SVETI VERI — naš nesrečni rod,
tedaj ne bode zabil nas Gospod!
Se tresel svet, grmelo bo nebo
ko šel naš kralj bo s svojimi v vojsko,
in vnel se boj krvav bo in besneč,
moril sovrage bode bridki meč . . .
Prevzetnim tujcem več ne bo tlačan
na svojih dedov rodni tleh Slovan.
In vi, ki vas navdaja srd in črt
in nam oznanjate pogubo, smrt:
ko pride dan, moril vas bode gnev,
ko boste slišali naš zmagospjev!“ —

Tako je pravil sivolasi ded,
in vprašal sem ga, deček mladolet:
„Moj ljubi ded, povej mi le, kdaj naš
iz spanja vstane dobri kralj Matjaž?“ —
Otrl z rokavom je solze si ded
na sveti Kum obrnil je pogled:
„O sveti Kum, edini ti to veš, —
zakaj sinovom dneva ne poveš?“

ROMAN ROMANOV:

ENKRAT JE BILO . . .

Enkrat je bilo — in takrat bogato
rože krasile so moje polje —
zdaj pa poglej na to mrtvo praznoto,
skrito pod vlažne in temne meglé . . .

Enkrat je bilo — in takrat občutil
v sebi prešerno in živo sem moč:
Dan je bil takrat, večer gre zdaj — mimo,
bliža iz dalje se zimska mi noč . . .

jih braniti, ta je nevaren človek, katerega preganjati je hvalevredno delo!

Pri vsem preganjanju pa se Sasinek ni nikoli pritoževal, nikogar ni nadlegoval — še druge je izpodbujal in podpiral. Iz sredstev, s katerimi bi kdo drugi niti sam živeti ne mogel, je Sasinek pri svoji skromnosti podpiral vsa slovaška kulturna podjetja.

Tak mož je že s svojo osebo in svojim značajem v čast slovaškemu narodu.

Leta 1881. se je tudi Sasinek udeležil slovanskega romanja v Rim. Ko ga je ob tej priliki sedaj že pokojni češki pesnik in kanonik Václav Stulc predstavil sv. Očetu kot slovaškega pisatelja, mu je rekel sveti Oče: „Dilecte fili, scribe bene, scribe feliciter! Ljubljeni sin, piši dobro, piši srečno!“

In to želimo tudi mi sivoglavemu častitljivemu pisatelju in domoljubu bratskega nam naroda slovaškega!

EURICIUS:

SVETI KUM.

3.

Na sivi skali naši so očetje
postavili svetišče v slavo križa.
Ta skala sveta in ves kraj ta svet je —
nebo se tukaj grešni zemlji bliža.

Na kraju tem naš bedni narod moli,
v trpljenju svojem išče tu rešitve,
in angelji se spuščajo sem doli
in naše nosijo v nebo molitve.

Tu v senci križa, v prsti posvečeni
očetje naši spijo smrtno spanje,
in sveti Kum, zaviti v ovoj megleni,
molčé stoletja zre zamišljen nanje.

Ti priča naših bojov in bolesti,
solzâ ti priča naših in molitev:
Doklej tlačan usodi bo zločesti
tvoj verni rod? — kdaj pride mu rešitev?

Ko našega trpljenja in nezgode
pred večnim bo prestolom polna mera,
usmililo nebo se sveto bode,
rešila narod naš njegova vera.

Očetov naših muke in molitve
rodile sinom bodo lepše čase —:
Srce, le upaj, prvi zor rešitve
nad našim svetim Kumom že smehljá se!

